

ANALÝZA VZÁJEMNÉHO VLIVU INDEXU VNÍMÁNÍ MÍRY KORUPCE A VYBRANÝCH UKAZATELŮ V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

ANALYSIS OF MUTUAL INFLUENCE THE CORRUPTION PERCEPTIONS
INDEX AND SELECTED INDICATORS IN STATES OF THE EUROPEAN
UNION

Pavla Kotátková-Stránská, Veronika Linhartová, Zdeněk Řízek

***Abstract:** Every country in the world is currently trying to reduce opportunities for corruption in the country. Fighting corruption is very challenging and difficult. The corruption occurs primarily in the public sector, where the object of interest is funding from public sources. Corruption has a negative impact primarily on the economy of the state in terms of their current, but also potential investors and strategic partners in the area of production. Second, it can not ignore the negative impact on the society, respectively citizens of the state affected by corruption. The paper aims to quantify the interdependence between the Corruption perception index and selected indicators of economic health in selected countries of the European Union. In terms of proven relationship between defined variables can then infer the interdependence of achieved Corruption perception index value in selected EU countries and to determine whether are these states in the problem unified or differentiated.*

***Keywords:** Corruption, Transparency International, Spearman correlation coefficient, Corruption perception index.*

***JEL Classification:** D 73, C 1.*

Úvod

S pojmem korupce se v posledních letech setkáváme stále častěji. Stává se velmi frekventovaným tématem politických diskuzí, televizních či rozhlasových pořadů, ale také veřejných prezentací výsledků nejrůznějších průzkumů. Problematika korupce je v současné době ožehavým tématem nejen v zemích Evropské unie a je považována za jeden ze závažných celosvětových problémů, který je nutné řešit. Korupce je jev univerzální a všudypřítomný. Lze se s ním setkat na všech kontinentech a ve všech formách politického uspořádání. V současné době se s problémem korupce potýkají více smíšené ekonomiky a ekonomiky s uplatněním absolutní moci státu. V zemích Evropské unie se setkáváme pouze s ekonomikami smíšenými, které jsou kombinací extrémních ekonomických systémů, a to příkazovou a čistě tržní. Postavení státu ve smíšených ekonomikách je značně různorodé, zejména v rozsahu svých kompetencí či druhu uplatněné moci. Různorodost též vyplývá z historického vývoje jednotlivých zemí. Lze říci, že hlavní rolí státu je zabezpečit obecný rámec fungování celé společnosti, neboť disponuje mocí výkonnou, zákonodárnou a soudní.

Korupce není problémem dvacátého či jednadvacátého století. Korupce zde byla již odnepaměti, byla však společensky nepřijatelná a jednalo se o společenské tabu. V současné

době, kdy ve většině vyspělých zemí jsou média svobodná, dochází k odhalování korupce ve větším měřítku. Přestože korupce není nijak novým jevem, jednoznačná, všeobecně přijímaná definice korupce prozatím neexistuje. Možnou bariérou bránící stanovení jednoznačné definice může být odlišné vnímání a chápání korupce. Dar, který někdo považuje za projev vděčnosti a sympatie, může někdo jiný považovat za úplatek, tedy za korupční jednání. Rozdílné vnímání tohoto pojmu vedlo k vytvoření celé řady definic. Zřejmě nejcitovanější a dnes již klasická definice podle Nye definuje korupci jako *chování, které se z důvodů dosahování soukromých osobních či rodinných zisků odchyluje od formálních povinností vyplývajících z přidělené veřejné funkce*. [4] V podmínkách České republiky se vymezuje pojem korupce a korupční chování nepřímo zejména dle zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, který definuje v této oblasti trestné činy jako například: přijímání úplatku, podplácení, nepřímé úplatkářství, zneužití pravomoci úřední osoby a další. K uvedenému problému se blíže vyjadřují jednotlivá ustanovení tohoto zákona v následujících paragrafech §329 až § 334.

K základním rysům korupce patří zneužití svěřených pravomocí spojené nedodržením nestrannosti v daných záležitostech, nezákonné obohacení neoprávněnou osobou (např. peněžité či nepeněžité uplácení). Nejčastěji ke korupci dochází především ve veřejném sektoru, kdy jsou objektem zájmu finanční prostředky z veřejných zdrojů. Korupce má negativní dopad v první řadě na ekonomiku státu z hlediska jejich současných i potenciálních investorů a strategických partnerů v oblasti produkce. V neposlední řadě nelze opomenout ani negativní dopad na společnost, resp. občany státu postiženého korupcí. [10]

Každý stát světa se v současné době snaží korupční příležitosti v zemi omezovat. Boj s korupcí je však velmi náročný a obtížný. To je způsobeno již zmíněným nejednotným vymezením korupce, ale také jejím složitým odhalováním a obtížnou kvantifikovatelností její míry. Vzhledem ke skutečnosti, že úplatkářství i další formy korupčního jednání jsou ve většině zemí nelegálními praktikami, snaží se je jejich aktéři velmi důkladně skrývat a odhalit korupci je často téměř nemožné. I přesto v současné době existuje již celá řada indexů, které se míru korupce v zemi snaží postihnout. Její změření není snadné a žádný z používaných indexů není měřítkem zcela objektivním. Každý index je sestavován jinou institucí a vychází z jiných zdrojů, využívá jiných dat a je samozřejmě i rozličně zaměřen. Přesto, zřejmě nejvíce používaným a uznávaným indexem měření míry korupce v zemi je v současné době Index vnímání korupce (Corruption perception index, CPI). Z tohoto důvodu bude v následujícím textu míra korupce definována hodnotou indexu CPI v dané zemi.

Příspěvek si klade za cíl kvantifikovat vzájemnou závislost mezi Indexem vnímání korupce a vybranými indikátory ve vybraných zemích Evropské unie. Pro účely tohoto článku jsou vybrány následující indikátory: celkové veřejné výdaje státu, výdaje státu na obranu, na sociální ochranu, na vzdělání, na armádu, na zdraví, na ochranu životního prostředí, výdaje na ekonomické záležitosti. Posledním zvoleným indikátorem jsou „celkové příjmy“, jako reprezentant schopnosti státu získat příjmy od ekonomických subjektů. Všechny jmenované veličiny jsou v následujícím textu vyjádřené v procentech hrubého domácího produktu. Zvolené indikátory představují veřejné výdaje, které tvoří jeden z nástrojů fiskální politiky. Veřejné výdaje jsou zvoleny z důvodu toho, že určují velikost veřejného sektoru v daném státě. [6]

Výše uvedené indikátory (resp. veřejné výdaje) vycházejí z klasifikace funkcí vlády tzv. Classification of the Functions of Government – COFOG zavedené Organizací spojených národů. Klasifikace COFOG odráží alokaci zdrojů mezi sektory, přičemž jsou nezávislé na organizační struktuře vlády v daném státě a je vhodná v případě mezinárodního porovnání údajů z hlediska ekonomických a sociálních funkcí a odráží objem výdajů poskytovaných vládními institucemi dle funkcí s cílem uspokojit individuální a kolektivní potřeby. [5]

1 Metodika

Index vnímání korupce je publikován organizací Transparency International již od roku 1995. Jedná se o Index, který je založen na vnímání korupce respondenty šetření, jimiž jsou domácí i zahraniční podnikatelé, analytici a zástupci odborné veřejnosti z hodnocených zemí. Index je publikován jednou ročně a průzkumy použité při jeho sestavování většinou obsahují otázky zaměřené na uplácení veřejných činitelů nebo provize při veřejných zakázkách. Ve výsledku CPI nabývá hodnoty v intervalu 0 - 10, kdy 0 představuje zemi velmi zkorumpovanou a hodnota 10 značí zemi bez korupce. Vzorek zkoumaných zemí se v průběhu času měnil. Například v roce 1995 bylo zahrnuto 41 zemí, v posledním dosavadním průzkumu z roku 2011 jich bylo již 183. Mění se počet hodnocených zemí je důvodem k tomu, že při posuzování jednotlivých zemí není důležité jejich pořadí v žebříčku, ale samotná hodnota CPI. [9]

Index CPI je indexem složeným, obsahuje tudíž výsledky hned několika průzkumů prováděných různými institucemi. Ty využívají rozdílné vzorky respondentů, ale také odlišnou metodiku. Každoročně je CPI sestavován z jiného počtu zdrojů. CPI v roce posledním, tedy v roce 2011 byl sestaven ze 17 zdrojů poskytovaných 13 nezávislými institucemi. Všechny zdroje měří celkový rozsah korupce (četnost a/nebo výši úplatků) ve veřejném a politickém sektoru a všechny zdroje zahrnují žebříček zemí, tj. obsahují hodnocení řady různých zemí.

Rozsah korupce v každé zemi hodnotí dvě skupiny. První tvoří odborníci na danou zemi, a to jak její rezidenti, tak zahraniční experti, druhou tvoří přední představitelé podnikatelského sektoru. Pro index CPI 2011 se použily údaje vycházející z odborného hodnocení z následujících sedmi zdrojů: African Development Bank, Asian Development Bank, Bertelsmann Foundation, Economist Intelligence Unit, Freedom House, Global Insight, Political Risk Services, the World Bank and the World Justice Project. Další čtyři zdroje údajů pro index CPI 2011 odrážejí hodnocení předních manažerů, kteří jsou rezidenty hodnocené země: IMD, Political and Economic Risk Consultancy, Transparency International's Bribe Payers Survey a World Economic Forum. [8]

Postup výpočtu CPI lze shrnout do následujících tří základních kroků:

1. Prvním krokem výpočtu CPI je standardizace údajů poskytnutých jednotlivými zdroji (tedy převést data do společné stupnice). K tomuto účelu je využívána standardizace prostřednictvím percentilů. Přitom se použijí hodnocení zemí uvedená v jednotlivých zdrojích. Tato metoda je vhodná pro kombinování zdrojů s odlišnou distribucí. Při jejím použití sice dochází k určité ztrátě informací, nicméně umožňuje, aby všechna uvedená hodnocení zůstávala v rámci stupnice CPI, tj. v intervalu 0 až 10.

2. Druhý krok výpočtu se skládá z provedení tzv. beta-transformace hodnot na standardizované výsledky. Tím se zvýší směrodatná odchylka mezi všemi zeměmi zahrnutými do CPI a umožňuje rozlišovat mezi jednotlivými zeměmi.
3. Nakonec se CPI určena jako průměr všech směrodatných hodnot pro každou země.

Kromě pořadí a hodnocení země uvádí výsledná tabulka CPI u každé země také počet použitých zdrojů, nejvyšší a nejnižší hodnocení, standardní odchylku a interval věrohodnosti. Interval věrohodnosti se určuje pomocí metody bootstrap, která umožňuje vyvozovat závěry ohledně spolehlivosti výsledků. Poté se určí 90-ti procentní interval věrohodnosti, u nějž existuje 5-ti procentní pravděpodobnost, že se hodnota bude pohybovat pod jeho dolní hranicí, a 5-ti procentní pravděpodobnost, že hodnota přesáhne jeho horní hranici.

Dalšími indikátory, které byly vybrány pro účely analýzy, jsou celkové daňové příjmy, celkové výdaje, hlavní komponenty veřejných výdajů (výdaje státu na obranu, na sociální ochranu, na vzdělání, na armádu, na zdraví, na ochranu životního prostředí, výdaje na ekonomické záležitosti) a vládní dluh, jež byly pro jednotlivé státy získány ze statistik databáze Eurostatu. Časové rozpětí, ve kterém byly použity indikátory pro tuto analýzu, je rozloženo do let 2003 – 2011, tedy devět po sobě následujících let.

Metodou použitou pro verifikaci stanovené hypotézy bude korelační analýza, která je doplněna o grafickou interpretaci. Korelační vztah mezi definovanými veličinami vstupující do analýzy bude verifikován pomocí hodnoty Spearmanova koeficientu korelace (dále jen „koeficient korelace“). Výpočet hodnoty korelačního koeficientu bude proveden pomocí statistického softwaru STATISTICA verze 10.1. Hladina významnosti stanovená pro korelační analýzu je standardní, tedy 0,05.

V procesu výpočtu bude nejprve definována nulová hypotéza, která definuje, že mezi sledovanými veličinami není korelační vztah. Verifikace stanovené hypotézy vychází z následného porovnání stanovené hladiny významnosti s hodnotou, kterou generuje statistický software, tzv. *p*-hodnotou. Následně lze též určit, jak těsný je vzájemný korelační vztah mezi sledovanými veličinami, a to přímo z hodnoty koeficientu korelace. Koeficient korelace může nabývat hodnoty v rozmezí -1 a 1 včetně. V případě, že se blíží hodnota koeficientu korelace k hodnotě -1, resp. 1, lze hovořit o velmi silném vzájemném korelačním vztahu mezi sledovanými veličinami. Dále lze odlišit pozitivní korelační vztah (resp. přímý vztah), který nastává v případě, že hodnota koeficientu korelace nabývá kladných hodnot. Anebo v opačném případě se jedná o negativní korelační vztah (resp. nepřímý vztah). [2]

2 Index CPI a vybrané indikátory ve vybraných státech Evropské unie

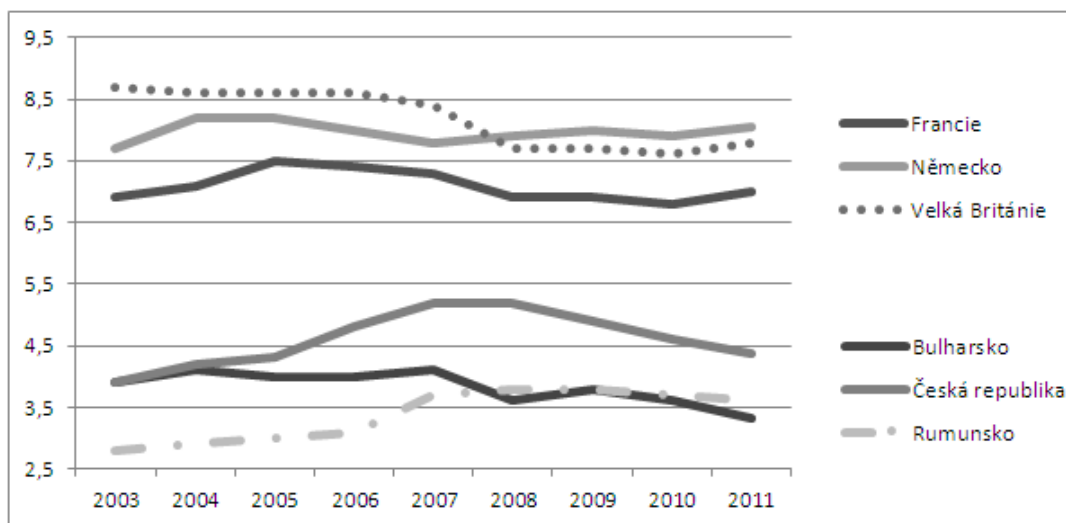
Pro účely analýzy vztahu mezi korupcí a zvolenými veličinami byla vybrána skupina států, jež se ve sledovaných ukazatelích významně liší. Zvoleny byly státy, jež vstoupily do Evropské unie jako úplně poslední, tedy Rumunsko a Bulharsko. Dále byly zvoleny zakládající státy, Francie a Německo. Šestici vybraných zemí doplňuje velká Británie a Česká republika. Prvním kritériem výběru států z celkových 27 členských států EU byl index CPI. Tento index rozdělil státy na dvě skupiny. První skupinu tvořily státy s indexem CPI v rozmezí 6,0 – 10,0 a druhou v rozmezí 2,0 – 5,9. Následně byli vybráni reprezentanti z obou skupin. Z první skupiny byly vybrány státy Francie, Německo a Velká Británie. Důvodem výběru této trojice států byla jejich pozice a síla ekonomiky v rámci celku

Evropské unie. Z druhé skupiny byla vybrána trojice států Rumunsko, Bulharsko a Česká republika. Rumunsko a Bulharsko vstoupily do Evropské unie jako poslední a spolu s Českou republikou (dříve Československem) byly součástí východoevropského komunistického bloku.

Následující Obr. 1 obsahuje vývoj Indexu vnímání korupce ve vybraných státech Evropské unie v letech 2003 - 2011. Přestože se jedná o členy jedné politicko-ekonomické unie, státy s harmonizovaným právním systémem, jež v přístupovém období musely čelit požadavku ze strany EU na postupné snižování korupce, dosahují v hodnocení CPI velmi odlišných výsledků. CPI nabývá hodnot v intervalu od 0 do 10, pro mnoho států Evropské unie je však velmi obtížné dosáhnout pomyslné střední hodnoty tohoto intervalu, tedy hodnoty 5. Česká republika není výjimkou a již po mnoho let osciluje kolem této hranice. V posledních letech hodnoty CPI České republiky vykazují klesající tendenci a řadí Českou republiku v rámci zemí Evropské unie do horší poloviny hodnocených zemí.

Státy, které do Unie vstoupily jako poslední, tedy Rumunsko a Bulharsko, se pravidelně pohybují na samém konci CPI žebříčku. Jedná se o státy, které hodnotící experti vnímají jako nejvíce zkorumpované mezi státy Evropské unie. Velmi pozitivně jsou naopak každoročně indexem CPI hodnoceny Německo a Velká Británie, které se bez výraznějších výkyvů pohybují okolo hodnoty 8 a každoročně se tak řadí k nejlépe hodnoceným zemím v rámci Evropské unie.

Obr. 1: Vývoj CPI ve vybraných zemích EU v letech 2003-2011

Source: vlastní zpracování dat [8]

Dalšími proměnnými (tzn. indikátory), jež byly zvoleny pro analýzu vzájemného vlivu s korupcí, jsou uspořádány do Tab. 1. Získaná časová řada jednotlivých proměnných obsahovala data za sledované období osmi let, resp. 2003 - 2010. Pro přehlednost a následnou analýzu byly vypočítány mediány¹⁷ vyjádřené v procentech hrubého domácího produktu.

¹⁷ Hodnota mediánu reprezentující analyzované období je v důsledku zachování vypovídající hodnoty, resp. nedochází ke zkrácení v důsledku existence odlehklých hodnot v průběhu sledovaného období.

Tab. 1: Mediány zvolených indikátorů ve vybraných 6 státech EU

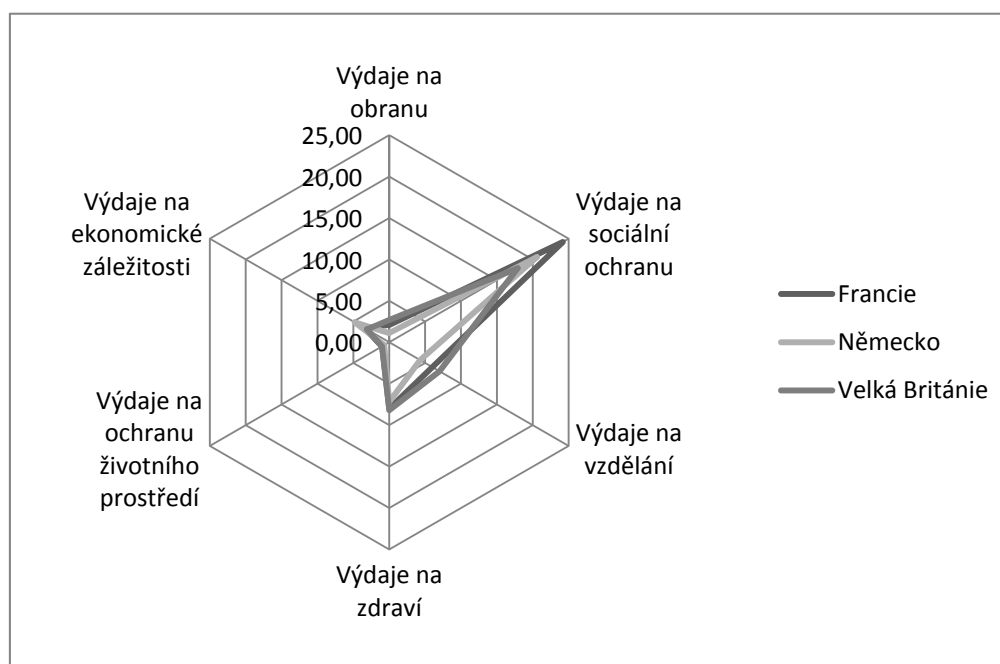
Ukazatele	Francie	Německo	Velká Británie	Bulharsko	Česká republika	Rumunsko
Celkové příjmy	49,50	43,60	40,20	37,40	44,10	40,20
Celkové výdaje	56,60	47,90	50,40	37,40	44,10	40,20
<i>Výdaje na sociální ochranu</i>	24,20	20,60	17,90	13,50	13,70	14,90
<i>Výdaje na vzdělání</i>	6,00	4,30	7,00	3,80	4,80	3,40
<i>Výdaje na zdraví</i>	8,00	7,20	8,20	4,80	7,80	3,60
<i>Výdaje na ochranu životního prostředí</i>	1,00	0,70	1,00	0,70	1,00	0,70
<i>Výdaje na obranu</i>	2,10	1,10	2,70	1,80	1,00	1,50
<i>Výdaje na ekonomické záležitosti</i>	3,40	4,80	3,10	5,10	6,60	6,80
Vládní dluh	82,30	83,20	79,90	16,30	37,60	31,00

Source: vlastní zpracování dat [1]

Přehledné grafické znázornění veřejných výdajů připadajících v roce 2010 ve zvolených zemích na jednotlivé hlavní komponenty je obsahem následujících Obr. 2 a 3. Hodnoty jednotlivých výdajů jsou vyjádřeny v procentech HDP.

Obr. 2 znázorňuje podíl vládních výdajů na jednotlivé oblasti ve zvolených nejstarších členech EU. Rozložení vládních výdajů mezi jednotlivé komponenty je ve všech zvolených zemích velmi podobné. Z grafu je zřejmé, že jednoznačně největší podíl výdajů byl ve všech třech zemích věnován na oblasti sociální ochrany, která ve Francii činila téměř 25 % hrubého domácího produktu země za rok 2010.

Obr. 2: Rozložení veřejných výdajů v roce 2010 – Francie, Německo, Velká Británie

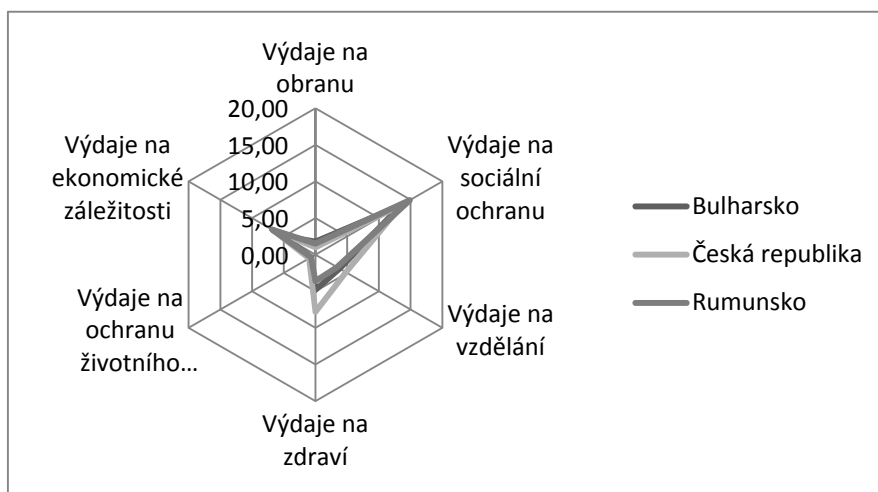

Source: vlastní zpracování dat [1]

Rozložení vládních výdajů mezi jednotlivé oblasti v České republice, Bulharsku a Rumunsku znázorňuje Obr. 3. Jednoznačně největší podíl výdajů připadl v těchto zemích

v roce 2010, stejně jako u starších členů Unie, na oblast sociální ochrany. Rozložení veřejných výdajů je u všech třech zmíněných států velmi podobné. Výraznější odchylku lze zaznamenat pouze u výdajů na oblast zdraví, na niž připadlo v roce 2010 v České republice výrazně více veřejných prostředků než ve zbylých dvou zemích.

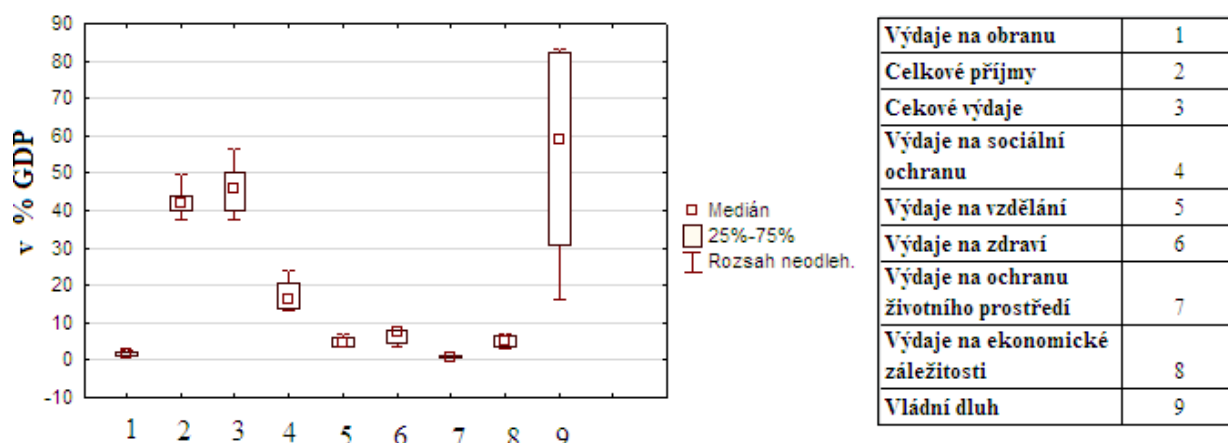
Obr. 3: Rozložení veřejných výdajů v roce 2010 – Bulharsko, ČR, Rumunsko

Source: vlastní zpracování dat [1]

Následující Obr. 4 znázorňuje rozpylovost dosažovaných hodnot zvolených proměnných pro jednotlivé vybrané státy Evropské unie. Z grafu je patrný rozsah souboru pro jednotlivé ukazatele i hodnota mediánu pro daný ukazatel. Největší rozptyl byl zjištěn v rámci ukazatele vládní dluh, poté následují celkové výdaje a výdaje na sociální politiku. Vládní dluh tedy v rámci vybraných států představuje položku, jež se v rámci hodnocených států nejvíce liší. Naopak nejmenší rozptyl byl zjištěn u výdajů na ochranu životního prostředí a výdejů na obranu, které mají hodnocené státy velmi podobné.

Obr. 4 : Rozptyl zvolených proměnných ve vybraných státech v roce 2010

Source: vlastní zpracování dat [1]

2.1 Analýza vzájemného vlivu indexu CPI a vybraných ukazatelů ekonomické zdraví

Za účelem určení vzájemného vlivu mezi korupcí a dalšími zvolenými veličinami byla analyzována časová řada dat v období let 2003 - 2010. Byla definována nulová hypotéza, že mezi veličinami není korelační vztah, resp. nejsou ve statisticky významném vzájemném korelačním vztahu. K verifikaci stanovené hypotézy bylo využito hodnoty koeficientu

korelace a prvořadné porovnání hladiny významnosti a *p*-hodnoty. Výsledné hodnoty koeficientu korelace jsou uvedeny v následující Tab. 2, která představuje korelační matici. Hodnoty, které byly v rámci analýzy označeny za statisticky významné na hladině významnosti 0,05, jsou zvýrazněny tučnou kurzívou.

Tab. 2: Hodnoty koeficientu korelace pro CPI a zvolené proměnné

Proměnné	Index CPI					
	Francie	Německo	Velká Británie	Bulharsko	Česká republika	Rumunsko
Celkové příjmy	0,7901	-0,5215	-0,3560	0,0727	-0,6827	0,9334
Celkové výdaje	-0,4909	-0,0364	-0,8347	0,0727	-0,6827	0,8485
Výdaje na sociální ochranu	-0,4636	0,2195	-0,6669	-0,6062	-0,1367	0,6159
Výdaje na vzdělání	-0,5409	0,8640	-0,9381	-0,1420	-0,5854	0,5212
Výdaje na zdraví	-0,1258	-0,8590	-0,9139	-0,0854	-0,3700	0,8546
Výdaje na ochranu životního prostředí	-0,0282	0,2361	-0,7563	0,5342	-0,7516	0,8314
Výdaje na ekonomické záležitosti	-0,3000	-0,1220	-0,7170	-0,2988	-0,3554	0,8314
Výdaje na armádu	x	0,3889	-0,6387	0,2988	-0,6910	0,9334
Výdaje na obranu	-0,5570	-0,4016	-0,6782	0,2270	-0,6546	-0,8396
Vládní dluh	-0,4148	0,4000	-0,9698	0,5122	-0,3713	-0,0364

Source: vlastní zpracování [1]

Potvrzení vztahu mezi korupcí a téměř všemi zkoumanými proměnnými bylo zjištěno u Velké Británie a Rumunska. V případě Rumunska se ve většině případů jedná o silný pozitivní korelační vztah indexu CPI a zvolených indikátorů. Nejsilnější negativní korelační vztah byl pro korupci zjištěn u vládního dluhu ve Velké Británii. Hodnota korelačního koeficientu - 0,9698 se výrazně přibližuje - 1, jedná se tedy o negativní korelační vztah a lze vyvodit závěr, že se zlepšujícím hodnocením míry korupce v zemi dochází ke zmenšování vládního dluhu v zemi. Tento efekt je v rámci porovnání s ostatními zvolenými státy nejsilnější a reakce na zlepšující se korupční prostředí v zemi je ze strany vládního dluhu značná. Překvapivý závěr byl zjištěn u Německa a Bulharska, v nichž existuje pozitivní korelační, avšak ne statisticky významný, vztah mezi indexem CPI a hodnotou vládního dluhu. Zhoršující se stav korupce v zemi vyvolává překvapivě pokles dluhu. V České republice byla zjištěna významnější závislost pouze mezi korupcí a výdaji na ochranu životního prostředí. Jedná se opět o závislost nepřímou, s růstem jedné veličiny tedy dochází k poklesu druhé a naopak.

Výsledky analýzy u Bulharska neprokázaly statisticky významnou závislost mezi indexem CPI a vybranými indikátory. Jen v případě výdajů na sociální ochranu je prokázána střední negativní korelační vztah. Česká republika obdobně jako Velká Británie zaznamenává negativní korelační vztahy s různým stupně závislosti mezi indexem CPI a všemi zvolenými indikátory.

Souhrnným porovnáním hodnot korelačních koeficientů všech zemí pro jednotlivé indikátory bylo zjištěno, že míra korupce nejvíce negativně ovlivňuje výši veřejných výdajů

na obranu. Naopak pozitivní vliv je prokázán v oblasti veřejných výdajů na ochranu životního prostředí.

Závěr

Problematika korupce je v současné době ožehavým tématem nejen v zemích Evropské unie, ale jedná se o problém celosvětový. Zárodky korupce, resp. živná půda pro vznik korupce, je možné spatřovat ve všech ekonomických systémech. V současné době se s problémem korupce potýkají více smíšené ekonomiky a ekonomiky s uplatněním absolutní moci státu. V zemích Evropské unie se setkáváme jen s ekonomikami smíšenými, které jsou kombinací extrémních ekonomických systémů, a to příkazovou a čistě tržní. Postavení státu ve smíšených ekonomikách je značně různorodý, zejména v rozsahu svých kompetencí či druhu uplatněné moci. Různorodost též vyplývá z historického vývoje jednotlivých států.

Cílem příspěvku bylo kvantifikovat vzájemnou závislost mezi Indexem vnímání korupce a zvolenými indikátory vyjádřených v procentech GDP: celkové veřejné výdaje státu, výdaje státu na obranu, na sociální ochranu, na vzdělání, na armádu, na zdraví, na ochranu životního prostředí, výdaje na ekonomické záležitosti, vládní dluh a celkové příjmy. Analýza vzájemného vlivu indexu vnímání korupce a těchto indikátorů odhalila negativní vliv korupce na objem veřejných výdajů na oblast obrany. To znamená, že v případě zlepšujícího se korupčního prostředí v zemi dochází ke snižování objemu těch veřejných výdajů.

Ze zvolených šesti států byl potvrzen korelační vztah téměř ve všech zvolených indikátorech v případě Velké Británie a Rumunska. Veřejné výdaje těchto států jsou významně ovlivňovány stavem korupce v zemi. V případě Rumunska se ve většině případů jednalo o pozitivní vztah, resp. se zhoršujícím se hodnocením indexu CPI tedy dochází k poklesu objemu jednotlivých složek veřejných výdajů. V případě Velké Británie, stejně tak České republiky, existuje negativní vztah Indexu a zvolených indikátorů. Tento efekt má kladný vliv na vládní dluh v případě pozitivního hodnocení (resp. vysokých hodnot) indexu CPI. Nedochozí tak k navyšování objemu veřejných výdajů. Nejsilnější a statisticky nejvýznamnější vztah byl zjištěn mezi mírou korupce v zemi a vládním dluhem v případě Velké Británie.

Výsledek analýzy a přínos příspěvku je vhodné pro další zkoumání v oblasti kvantifikace korupce a uplatňování nástrojů fiskální politiky ve všech státech Evropské unie. Z výsledků analýzy lze dále usuzovat o vnitřní diferenciaci jednotlivých států a jejich ohroženost či potenciální oblast vzniku korupčního prostředí, které může do budoucna ohrozit ekonomickou stabilitu státu spojené s poklesem blahobytu obyvatel daného státu.

Reference

- [1] EUROSTAT database. [online]. [cit. 2011 -11-01]. Dostupné na WWW: <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/themes>>.
- [2] HINDLS, R., HRONOVÁ, S., SEGER, J., FISCHER, J. Statistika pro ekonomy. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007, s. 420. ISBN 978-80-86946-43-6
- [3] KOŤÁTKOVÁ STRÁNSKÁ, P., LELEK, T., LINHARTOVÁ, V. Analysis of the EU Cohesion in terms of selected macroeconomic indicators. In WSEAS, Zlín, 2012, pp. 24-29. ISBN 978-1-61804-123-4

- [4] NYE, J. S.: Corruption and Political Development: A Cost-Benefit Analysis. American Political Science Review 67:2, 1967, s. 963. ISSN 0003-0554.
- [5] OECD. [online]. [cit. 2011 -11-01]. Dostupné na WWW: <<http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=354>>
- [6] SAMUELSON, P. A. The Pure Theory of Public Expenditure. In Review of Economics and Statistics, roč. 36, č. 4 (Nov., 1954), s. 387-389. ISSN 00346535.
- [7] SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D. Economic. 13th ed. NY: McGraw-Hill Book Company, 1989.
- [8] TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Corruption Perceptions Index, [online]. 2012 [cit. 2012-08-07]. Dostupné na WWW: <<http://www.transparency.org/research/cpi/overview>>.
- [9] VOLEJNÍKOVÁ, J. Korupce v ekonomické teorii a praxi. 1. vyd. Praha: Profess Consulting, 2007. 390 s. ISBN 978 80-7259-055-1.
- [10] VOLEJNÍKOVÁ, J. Ekonomické a etické aspekty korupce. Scientific Papers of the University of Pardubice, Series D, Faculty of Economics and Administration, 1999, vol. 4, no. D, ISSN: 1211-555X.
- [11] Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (Sbírka zákonů České republiky, ročník 2012, částka 144)

Kontaktní adresa

Ing. Pavla Kotátková-Stránská, Ph.D.

Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Ústav ekonomických věd
Studentská 95, 532 10 Pardubice
E-mail: pavla.kotatkovastranska@upce.cz
Tel. číslo: +420 466 036 161

Ing. et Ing. Veronika Linhartová

Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Ústav ekonomických věd
Studentská 95, 532 10 Pardubice
E-mail: veronika.linhartova@upce.cz
Tel. číslo: +420 466 036 668

Ing. Zdeněk Řízek

Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Ústav ekonomických věd
Studentská 95, 532 10 Pardubice
E-mail: zdenek.rizek@upce.cz
Tel. číslo: +420 466 036 477

Received: 30. 10. 2012

Reviewed: 20. 01. 2013

Approved for publication: 14. 03. 2013